

**Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu**

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Kateřiny Šimáčkové, soudce zpravodaje Pavla Rychetského a soudce Ludvíka Davida o ústavní stížnosti stěžovatele **Z. S.**, zastoupeného Mgr. Jiřím Slovákem, Ph.D., advokátem, sídlem Štěpánská 640/45, Praha 1 – Nové Město, proti příkazu k domovní prohlídce vydanému Obvodním soudem pro Prahu 5 dne 29. května 2018 sp. zn. 37 Nt 10510/2018 a proti postupu Policie České republiky, Národní centrály proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování, Odboru závažné hospodářské trestné činnosti spočívajícímu v provedení domovní prohlídky dne 31. května 2018, za účasti **Obvodního soudu pro Prahu 5 a Policie České republiky, Národní centrály proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování, Odboru závažné hospodářské trestné činnosti**, jako účastníků řízení, a **Městského státního zastupitelství v Praze**, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

I. Příkazem k domovní prohlídce vydaným Obvodním soudem pro Prahu 5 dne 29. května 2018 sp. zn. 37 Nt 10510/2018 bylo porušeno právo stěžovatele na nedotknutelnost obydlí podle čl. 12 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Postupem Policie České republiky, Národní centrály proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování, Odboru závažné hospodářské trestné činnosti spočívajícím v provedení domovní prohlídky dne 31. května 2018 bylo porušeno právo stěžovatele na nedotknutelnost obydlí podle čl. 12 odst. 1 ve spojení s právem vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

III. Příkaz k domovní prohlídce vydaný Obvodním soudem pro Prahu 5 dne 29. května 2018 sp. zn. 37 Nt 10510/2018 se ruší.

IV. Policii České republiky, Národní centrále proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování, Odboru závažné hospodářské trestné činnosti se zakazuje pokračovat v porušování základního práva stěžovatele podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a příkazuje se obnovit stav před porušením tohoto základního práva.

Odůvodnění:

I.

Vymezení věci

1. Ústavní stížností, jež byla Ústavnímu soudu doručena dne 31. 7. 2018, stěžovatel navrhl zrušení v záhlaví specifikovaného příkazu k domovní prohlídce vydaného

Obvodním soudem pro Prahu 5 (dále jen „obvodní soud“) z důvodu tvrzeného porušení jeho základních práv podle čl. 7 odst. 1, čl. 10, čl. 12 odst. 1 a 2, čl. 36 odst. 1 a čl. 39 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), jakož i čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“). Dále navrhl, aby Ústavní soud vyslovil, že postupem Policie České republiky, Národní centrály proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování, Odboru závažné hospodářské trestné činnosti (dále jen „policejní orgán“) spočívajícím v provedení domovní prohlídky byla porušena jeho základní práva podle čl. 7 odst. 1, čl. 10, čl. 12 odst. 1 a 2 Listiny a čl. 1 odst. 1 Ústavy, a aby policejnímu orgánu zakázal pokračovat v jejich porušování.

2. Stěžovatel, který je státním příslušníkem Spojených států amerických a v roce 2018 žil v Praze, je podezřelým v trestním řízení vedeném v Maďarsku. Městské státní zastupitelství v Praze (dále jen „městské státní zastupitelství“) obdrželo dne 23. 2. 2018 evropský vyšetřovací příkaz ze dne 19. 2. 2018 vydaný Ústředním vyšetřovacím vrchním státním zastupitelstvím v Budapešti (dále jen „maďarské státní zastupitelství“), na jehož základě byla Česká republika jako vykonávající stát požádána vykonat pro Maďarsko jako vydávající stát řadu vyšetřovacích úkonů. Přednostně a urgentně měla být identifikována a sdělena telefonní čísla stěžovatele a svědka české státní příslušnosti. Dále Maďarsko požádalo o provedení domovních prohlídek a prohlídek jiných prostor v bydlišti stěžovatele, v bydlišti svědka české státní příslušnosti, v sídle akciové společnosti a v kancelářských prostorách užívaných dalšími svědky české státní příslušnosti, přičemž v rámci prohlídek měly být zajištěny nalezené počítačové systémy, dokumenty (faktury, smlouvy, doklady související s finančními transakcemi, korespondence apod.) a údaje zaznamenané prostřednictvím počítačového systému (emailová korespondence a elektronické dokumenty ve specifikovaných formátech) vzniklé v letech 2005 až 2012 a týkající se 37 vyjmenovaných fyzických a právnických osob, a tyto měly být po zajištění předány vydávajícímu státu. Dále měly být provedeny výslechy stěžovatele v procesním postavení obviněného a tří osob české státní příslušnosti v postavení svědků. V evropském vyšetřovacím příkazu bylo uvedeno, že ten je vydán v souvislosti s trestním řízením [čl. 4 písm. a) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. 4. 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech (dále jen „směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu“)], a dále bylo vyznačeno, že jednání, v souvislosti s nímž byl evropský vyšetřovací příkaz vydán, se týká trestných činů uvedených mezi kategoriemi trestných činů v příloze D směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu, konkrétně „korupce“ a „praní výnosů z trestné činnosti“, za které lze ve vydávajícím státě uložit trest odnětí svobody nebo ochranné opatření s horní hranicí trestní sazby v délce nejméně tří let [čl. 11 odst. 1 písm. g) směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu].

3. Evropský vyšetřovací příkaz ze dne 19. 2. 2018 byl doplněn druhým evropským vyšetřovacím příkazem ze dne 19. 4. 2018 vydaným maďarským státním zastupitelstvím a potvrzeným vyšetřujícím soudcem Ústředního obvodního soudu v Budíně. Tímto doplňkem evropského vyšetřovacího příkazu požádala maďarská strana o provedení utajeného odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu stěžovatele, a to v období od 23. 4. 2018 do 21. 7. 2018.

4. S evropským vyšetřovacím příkazem a jeho doplňkem bylo ze strany českých orgánů činných v trestním řízení po celou dobu zacházeno jako s žádostmi o právní pomoc podle § 47 a násl. zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (dále jen „zákon o mezinárodní justiční spolupráci“), neboť Česká republika transpoziční

úpravu k směrnici o evropském vyšetřovacím příkazu přijala až s účinností k 16. 8. 2018 zákonem č. 178/2018 Sb., přestože transpoziční lhůta směrnice uplynula dne 22. 5. 2017.

5. Z evropského vyšetřovacího příkazu a jeho doplňku plyne, že stěžovatel je v Maďarsku podezřelý ze spáchání trestného činu podplácení, kterého se měl dopustit poskytnutím úplatku zaměstnanci hospodářského subjektu oprávněného jednat samostatně, aby ten porušil svou povinnost vyplývající z jeho pravomoci podle § 254 odst. 1 a 2 zákona č. IV z roku 1978 (dále jen „maďarský trestní zákon“). V téže trestní věci jsou prověřovány i další osoby specifikované na str. 26 evropského vyšetřovacího příkazu ze dne 19. 2. 2018, a to pro podezření ze spáchání trestného činu úplatkářství spáchaného porušením povinností zaměstnancem hospodářské společnosti s oprávněním samostatně rozhodovat podle § 252 odst. 1 a 2 maďarského trestního zákona, přičemž tyto osoby měly trestný čin spáchat jako pomocníci. Ke spáchání uvedených trestných činů mělo dojít – stručně řečeno – tím, že: Obchodní společnost BKV Zrt. (hlavní provozovatel městské hromadné dopravy v Budapešti) dne 30. 5. 2006 uzavřela s konsorciem Budapest Metropolis Consortium (dále jen „konsorcium BMC“) tvořeným obchodními společnostmi Alstom Transport S. A. (dále jen „společnost Alstom“) a Ganz Transelektro Közlekedési Zrt. dvě smlouvy, podle nichž měla společnost Alstom dodávat nové vlakové soupravy pro linky M2 a M4 budapešťského metra. Předcházejícího zadávacího řízení se zúčastnilo několik dalších uchazečů, z nichž někteří předložili výhodnější nabídku, tudíž dne 23. 3. 2006 se pro vedení společnosti Alstom stalo jednoznačným, že zadávací řízení nevyhrají. Proto bylo rozhodnuto, že se budou podplácet osoby (či osoba), které mají (která má) vliv na posuzování nabídek s cílem zajistit vítězství nabídky konsorcia BMC v rozporu se zájmy zadavatele. Poskytnutí neoprávněné výhody měl slíbit stěžovatel jako obchodní viceprezident společnosti Alstom, a to dosud neztotožněné osobě či osobám, které byly schopny určujícím způsobem ovlivnit průběh hodnocení nabídek. Za účelem vyplácení částek s úmyslem podplácení měl nechat stěžovatel vyhotovit fiktivní poradenské smlouvy uzavřené s dánskou obchodní společností Hansen Consulting ApS (dále jen „společnost Hansen“) a s obchodní společností Eurocontact Public Affairs GmbH (dále jen „společnost Eurocontact“), a stěžovatel zajistil, aby byly za společnost Alstom podepsány. Tyto smlouvy byly opatřeny datem 8. 6. 2006, avšak k dohodě o jejich uzavření došlo již dne 26. 4. 2006. Konsorcium BMC bylo dne 12. 5. 2006 vyhlášeno vítězem zadávacího řízení. V následujících letech došlo k vyplacení částek v celkové výši 5 081 822 EUR společnosti Hansen a 2 290 911 EUR společnosti Eurocontact na základě fiktivních smluv, které byly v neznámém čase a neznámým způsobem doručeny jako úplatek za porušení povinností při výkonu funkcí osobám, které asistovaly při procesu, jehož výsledkem bylo za vítěze zadávacího řízení vyhlášeno konsorcium BMC.

6. V evropském vyšetřovacím příkazu je dále uvedeno, že vyšetřování věci bylo nařízeno dne 3. 1. 2011 a směřovalo k objasnění toho, zda došlo k protiprávnímu jednání v souvislosti se smlouvou uzavřenou mezi obchodní společností BKV Zrt. a společností Alstom. Britský Úřad pro vyšetřování závažných podvodů (*Serious Fraud Office*, dále jen „SFO“) ve své žádosti o právní pomoc ze dne 26. 4. 2011 informoval maďarský vyšetřující orgán, že SFO vede vyšetřování pro různé trestné činy (podplácení úřední osoby, legalizace výnosů z trestné činnosti a další) spáchané obchodními společnostmi patřícími do skupiny Alstom a jinými. SFO během vyšetřování dospěl k závěru, že jednotliví členové skupiny Alstom byli zprostředkovateli přípravy a uzavření předstíraných poradenských smluv mezi jinými členy skupiny Alstom a třetími osobami s účelem zakrytí podplácení při získávání veřejných zakázek v energetickém a dopravním

sektoru. V průběhu vyšetřování bylo identifikováno 600 poradenských smluv uzavřených s 300 poradci. Na základě skutečností uvedených v žádosti o právní pomoc bylo v Maďarsku zahájeno vyšetřování také trestného činu úplatkařství. V rámci vyšetřování probíhala rozsáhlá mezinárodní justiční spolupráce mezi orgány Maďarska, Velké Británie, Dánska, Rakouska a Francie. Evropský vyšetřovací příkaz uvádí, že trestní odpovědnost stěžovatele není promlčena, neboť podle § 33 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 254 odst. 1 a 2 maďarského trestního zákona činí promlčecí doba tři roky, tato počala běžet podle § 34 písm. a) maďarského trestního zákona naplněním skutkové podstaty prověřovaného trestného činu, tj. 12. 6. 2009, a přerušena byla v souladu s § 35 odst. 1 maďarského trestního zákona provedením úkonu trestního řízení, kterým je podle Ústředního obvodního soudu v Budíně zahájení vyšetřování ze dne 3. 1. 2011.

7. Policejní orgán následně podal městskému státnímu zastupitelství dne 28. 5. 2018 podnět k podání návrhu na vydání příkazu k domovní prohlídce v bytě užívaném stěžovatelem. Z podnětu plyne, že je podáván na základě žádosti o právní pomoc, konstatuje pro spáchání jakého trestného činu je stěžovatel podezřelý v Maďarsku, dále že podle českého právního řádu připadá v úvahu právní kvalifikace pro trestný čin podplácení podle § 332 odst. 1 a 2 písm. a) trestního zákoníku a uvádí, že existuje důvodné podezření, že v bytě stěžovatele se nachází věci důležité pro trestní řízení, které specifikuje v souladu s evropským vyšetřovacím příkazem. Trestní řízení je dosud vedeno skrytým způsobem a nebylo možno prostory blíže ztotožnit, bylo nicméně zjištěno, že jde o nájemní byt v pátém nadzemním podlaží a stěžovatel jej obývá spolu se svou manželkou. Cílem navrhovaného úkonu je zajistit listinné, věcné a elektronické důkazy o předmětné trestné činnosti. K prohlídce bude přistoupeno, bude-li povolena soudem, pokud nebudou hledané věci vydány dobrovolně nebo bude dán předpoklad, že se na místě nachází i další věci pro trestní řízení důležité. Domovní prohlídka bude v případě povolení soudem provedena jako neopakovatelný úkon, neboť hrozí zničení či přemístění důkazů osobami zapojenými do prověřované trestné činnosti, pokud by byly o probíhající trestním řízení informovány. Vzhledem k závažnosti a konspirativnosti předmětné trestné činnosti je nutno důkazní materiály zajišťovat včas, když pachatelé se mohou snažit o zatajení a likvidaci stop. Jsou také splněny podmínky pro to, aby soud domovní prohlídku povolil jako neodkladnou, když lze očekávat, že zajištěné věci mohou spolu s dalšími dosud zjištěnými skutečnostmi sloužit jako podklad pro zahájení trestního stíhání konkrétních osob, zejména stěžovatele. Hledané věci by měly vést k prokázání vazeb mezi jednotlivými osobami a míry jejich zavinění, pouze současné provedení souvisejících domovních prohlídek (celkem byly navrženy čtyři domovní prohlídky, respektive prohlídky jiných prostor a pozemků) může zabránit tomu, aby důležité důkazy nebyly smazány, zničeny nebo odstraněny. Požadovaný úkon je přiměřený ve vztahu k zásahu do ústavně chráněných práv, k němuž povede, neboť lze očekávat, že budou opatřeny zásadní důkazy důležité pro trestní řízení, a navrhovaná prohlídka je nezbytná, když získání důkazních prostředků, které by se mohly nacházet v popsáných prostorách, jiným způsobem nepřichází v úvahu.

8. Státní zástupkyně městského státního zastupitelství na základě podnětu policejního orgánu dne 28. 5. 2018 podala obvodnímu soudu návrh na vydání příkazu k domovní prohlídce, který je odůvodněn shodně jako shora popsáný podnět policejního orgánu. Stejně jako v podnětu policejního orgánu se uvádí, že podle českého právního řádu připadá v úvahu právní kvalifikace pro trestný čin podplácení podle § 332 odst. 1 a 2 písm. a) trestního zákoníku, a je doplněno, že tímto je splněna podmínka podle § 47 odst. 2 písm. a) zákona o mezinárodní justiční spolupráci.

9. Soudce obvodního soudu dne 29. 5. 2018 podle § 83 odst. 1 trestního řádu nařídil domovní prohlídku v bytě obývaném stěžovatelem. V odůvodnění příkazu k domovní prohlídce je rekapitulován návrh státní zástupkyně městského státního zastupitelství a je uvedeno, že soudce obvodního soudu přezkoumal tento návrh a předložený spis a dospěl k závěru, že návrh je důvodný. Ze spisového materiálu vyplývá, že je dáno důvodné podezření, že v bytě stěžovatele se nachází věc důležitá pro trestní řízení. Neopakovatelnost a neodkladnost tohoto úkonu je odůvodněna shodně jako v podnětu policejního orgánu a v návrhu státní zástupkyně městského státního zastupitelství.

10. Z protokolu o provedení domovní prohlídky ze dne 31. 5. 2018 a dalšího obsahu spisu vyplývá, že domovní prohlídka byla realizována dne 31. 5. 2018 v ranních hodinách. Stěžovateli byl předán a přetlumočen příkaz k domovní prohlídce a byl vyzván k vydání hledaných věcí. Stěžovatel dobrovolně vydal svůj laptop, laptop svojí manželky a další elektroniku (externí hard disky, iPady, flash disky aj.). Následně bylo přistoupeno k samotné domovní prohlídce, při níž byly nalezeny a odňaty: dva externí disky, DVD disk a 16 flash disků. Jsou zaprotokolovány námitky obhájce stěžovatele, že trestný čin uvedený v příkazu k domovní prohlídce je podle českého i maďarského práva promlčen, čímž je vyloučena neodkladnost úkonu. Neopakovatelnost a neodkladnost domovní prohlídky byla v protokolu o jejím provedení odůvodněna stejně jako v předcházejícím podnětu policejního orgánu, návrhu státní zástupkyně městského státního zastupitelství a příkazu k domovní prohlídce. Vydané a odňaté věci byly poté policejním orgánem zpracovány, data byla zkopírována.

11. Stěžovatel byl v rámci realizace úkonů vyžádaných maďarským státním zastupitelstvím vyzván k podání vysvětlení, přičemž z úředních záznamů o podaném vysvětlení podle § 158 odst. 6 trestního řádu ze dne 31. 5. 2018 a ze dne 6. 6. 2018 plyne, že stěžovatel byl opakovaně ujištěn, že je v procesním postavení podezřelého.

III.

Argumentace stěžovatele

12. V ústavní stížnosti stěžovatel namítl, že nařízením domovní prohlídky a jejím vykonáním došlo k zásahu do jeho práv z toho důvodu, že trestný čin podplácení, z jehož spáchání je podezřelý v Maďarsku, je promlčen, a to podle české i maďarské právní úpravy. Ke spáchání trestného činu mělo dojít v roce 2006, přičemž trestní odpovědnost za spáchání trestného činu podplácení podle § 332 odst. 1 a 2 písm. a) trestního zákoníku zaniká v souladu s § 34 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku uplynutím desetileté promlčecí doby. Vydání příkazu k domovní prohlídce představuje zásah do zásady *nullum crimen sine lege, nullum poena sine lege* zaručené čl. 39 Listiny. Pokud jde o maďarskou právní úpravu, za prověřovaný trestný čin lze podle § 252 odst. 1 a 2 maďarského trestního zákona účinného v roce 2006 uložit trest odnětí svobody v rozmezí od dvou do osmi let. V souladu s § 33 odst. 1 písm. b) maďarského trestního zákona byl trestný čin promlčen uplynutím doby rovnající se horní hranici trestní sazby, tj. osmi let. K nařízení domovní prohlídky v rámci mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech tak nebyly splněny zákonné podmínky, jelikož absentuje trestnost činu podle právní úpravy obou států. Zásada oboustranné trestnosti je nezbytnou procesní podmínkou pro jakékoli úkony v rámci dožadání.

13. Dále stěžovatel namítá, že domovní prohlídka nemohla být nařízena a provedena jako neodkladný a neopakovatelný úkon, když domnělá trestná činnost měla být spáchána již v roce 2006, přičemž neodkladnost a neopakovatelnost úkonu nebyla dostatečně

odůvodněna v napadeném příkazu k domovní prohlídce. Příkaz obsahuje pouze formální citaci § 158 odst. 3 písm. i) a § 160 odst. 4 trestního řádu, z celkového rozsahu příkazu čítajícího šest stran je zdůvodnění neodkladnosti a neopakovatelnosti věnováno pár řádků. Z hlediska neopakovatelnosti je argumentováno konspirativností domnělé trestné činnosti, avšak z popisu skutku v napadeném příkazu žádná konspirativnost jednání stěžovatele nebo jiných osob neplyne a není prokázána.

14. Napadeným příkazem tak došlo k zásahu do práva na domovní svobodu a nedotknutelnost obydlí, na nedotknutelnost soukromí a na ochranu osobnosti, dále k porušení zásady *nullum crimen sine lege, nullum poena sine lege* a k popření spravedlivého procesu.

IV.

Řízení před Ústavním soudem

15. Ústavní soud si vyžádal spis vedený u obvodního soudu pod sp. zn. 37 Nt 10510/2018 a spisový materiál městského státního zastupitelství vedený pod sp. zn. 1 KZM 219/2018. Současně vyzval obvodní soud, policejní orgán a městské státní zastupitelství, aby se vyjádřily k ústavní stížnosti.

16. Obvodní soud ve svém vyjádření ze dne 23. 8. 2018 uvedl, že při rozhodování vycházel z údajů uvedených v návrhu na vydání příkazu k domovní prohlídce, který byl podán na základě evropského vyšetřovacího příkazu maďarského státního zastupitelství vyřizovaného v režimu žádosti o právní pomoc. Důvody pro vydání příkazu jsou uvedeny v jeho odůvodnění. Podaná ústavní stížnost, která vznáší jediný argument týkající se zániku trestní odpovědnosti uplynutím promlčecí doby, je nedůvodná. Posouzení promlčení podle maďarského práva přísluší maďarským orgánům činným v trestním řízení, přičemž tyto promlčení neshledaly. V napadeném příkazu k domovní prohlídce je odcitován návrh městského státního zastupitelství, který jako české právní úpravě odpovídající právní kvalifikaci uvádí trestný čin podplácení podle § 332 odst. 1 a 2 písm. a) trestního zákoníku, avšak s ohledem na celkový kontext šetřené trestné činnosti přichází v úvahu jednání kvalifikovat jako zvlášť závažný zločin sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 a 4 trestního zákoníku, přičemž u tohoto trestného činu je promlčecí doba 15 let. Tato úvaha sice není výslovně uvedena v odůvodnění napadeného příkazu k domovní prohlídce, avšak rozhodující je faktický stav.

17. Policejní orgán ve svém vyjádření ze dne 30. 11. 2018 uvedl, že při realizaci úkonů požadovaných evropským vyšetřovacím příkazem (žádostí o právní pomoc) postupoval od počátku ve spolupráci s městským státním zastupitelstvím a maďarskými orgány činnými v trestním řízení. Na základě předložených důkazů, po důkladném zvážení všech okolností případu a po intenzivním třístranném telefonickém, emailovém i osobním jednání mezi policejním orgánem, státní zástupkyní městského státního zastupitelství a maďarskými orgány činnými v trestním řízení vyhodnotil policejní orgán provedení domovní prohlídky u stěžovatele jako neodkladný a neopakovatelný úkon a požadavek maďarské strany na jeho provedení jako oprávněný. S tímto stanoviskem se ztotožnilo městské státní zastupitelství i obvodní soud. Samotný úkon byl proveden podle českého právního řádu policejním orgánem za účasti maďarských zástupců, kteří požádali o možnost být úkonům přítomni. Policejní orgán zopakoval, jakým způsobem odůvodnil neodkladnost, neopakovatelnost, přiměřenost a nezbytnost provedeného úkonu. Otázka promlčení trestní odpovědnosti byla diskutována v rámci pracovního setkání mezi

policejním orgánem, městským státním zastupitelstvím a maďarskými orgány činnými v trestním řízení, přičemž maďarští zástupci uvedli, že otázka promlčení byla zkoumána soudem v Budapešti, neboť tuto námitku uplatnil jiný podezřelý v rámci vazebního řízení. Soud námitku neakceptoval s ohledem na přerušení promlčení, jak vyplývá i ze spisového materiálu.

18. Městské státní zastupitelství ve vyjádření vedlejšího účastníka ze dne 27. 8. 2018 uvedlo, že námitky stěžovatele neshledává opodstatněnými. Česká a maďarská strana po doručení evropského vyšetřovacího příkazu navázaly komunikaci za účelem vyjasnění některých otázek, a to zejména týkajících se procesního postavení stěžovatele, který byl označován za podezřelého, ale měl být vyslechnut jako obviněný. Bylo zjištěno, že stěžovatel je toliko podezřelým ze spáchání uvedené trestné činnosti a o této skutečnosti stejně jako o podstatě podezření měl být informován až českými orgány činnými v trestním řízení. Pokud jde o podmínku oboustranné trestnosti stanovenou § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci, tato byla zkoumána a orgány činné v trestním řízení dospěly k závěru, že jednání popsané v evropském vyšetřovacím příkazu naplňuje podle českého práva znaky trestného činu podplácení podle § 161 odst. 1 a 2 písm. a) a b) trestního zákona č. 140/1960 Sb., ve znění účinném v době spáchání činu (dále jen „trestní zákon“), dále trestného činu přijímání úplatku podle § 160 odst. 1 a 4 písm. a) a b) trestního zákona a trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 252a odst. 1 písm. a) a b), odst. 5 písm. a), b) a c) trestního zákona. Za dobu spáchání činu je v souladu s vyjádřením maďarských orgánů činných v trestním řízení považován den 17. 6. 2009. Podle § 67 odst. 1 písm. b) trestního zákona činila délka promlčecí doby 12 let a podle § 67 odst. 3 písm. a) trestního zákona se promlčení trestního stíhání přerušovalo sdělením obvinění a následujícími úkony orgánů činných v trestním řízení. Maďarské orgány činné v trestním řízení již v evropském vyšetřovacím příkazu ujistily české orgány činné v trestním řízení s odkazem na ustanovení maďarského trestního zákona, že k promlčení trestní odpovědnosti v Maďarsku nedošlo. Městské státní zastupitelství však přesto vyžádalo přípisem ze dne 10. 8. 2018 od maďarského dožadujícího orgánu vyjádření k promlčení. K zániku trestní odpovědnosti uplynutím promlčecí doby nedošlo z pohledu českého práva, ani z pohledu maďarského práva. Postup policejního orgánu, městského státního zastupitelství i obvodního soudu lze považovat za zákonný.

19. Maďarské státní zastupitelství v odpovědi ze dne 21. 8. 2018 uvedlo, že k příslibení úplatku stěžovatelem mělo dojít dne 5. 4. 2006, úplatek měl být skryt prostřednictvím dvou fiktivních poradenských smluv, na jejichž základě došlo k výplatám finančních prostředků, přičemž k poslední výplatě došlo dne 17. 10. 2007. V průběhu prověřování byla odhalena další poradenská smlouva ze dne 13. 6. 2007, na jejímž základě došlo k poslední výplatě finančních prostředků dne 17. 3. 2009. Prověřování v Maďarsku bylo zahájeno dne 3. 1. 2011, první úkon v maďarském trestním řízení, a to domovní prohlídka vykonaná na základě britské žádosti o právní pomoc, byl vykonán dne 21. 12. 2007. Maďarské státní zastupitelství dále ve vyjádření poskytuje překlad relevantních ustanovení maďarského trestního zákona, z nichž plyne, že promlčecí doba se rovná horní hranici trestní sazby dotčeného trestného činu a přerušuje se jakýmkoli úkonem orgánů činných v trestním řízení proti pachateli. Pokud jde o konkrétní právní kvalifikaci prověřované trestné činnosti, ta dosud nebyla s jistotou stanovena. Dané trestní řízení má vést k odhalení pasivní i aktivní strany úplatku, přičemž pasivní strana (příjemce či příjemci úplatku) dosud nebyli ztotožněni. Příjemci přitom mohou být veřejní činitelé, od čehož se bude odvíjet konkrétní právní kvalifikace dotčeného protiprávního jednání a v důsledku také délka promlčecí doby. Maďarské státní zastupitelství specifikuje, jaké

všechny trestné činy podle maďarského trestního zákona prozatím přichází v úvahu, a to na pasivní i aktivní straně. V případě, že by příjemce úplatku byl veřejný činitel, promlčecí doba by činila pět let v souladu s § 253 odst. 2 maďarského trestního zákona. Pokud by toto nebylo prokázáno, promlčecí doba by činila tři roky podle § 254 odst. 2 maďarského trestního zákona. Ke správné právní kvalifikaci však bude nejprve nutné objasnit všechny skutkové okolnosti, přičemž v případě, že promlčecí doba bude činit tři roky, bude nutné pečlivě zvažovat, kdy započala promlčecí doba běžet. Maďarské státní zastupitelství uvedlo, že bylo chybou komunikovat české straně podezření z méně závažného trestného činu a mohli by toto napravit sdělením podezření ze závažnějšího trestného činu stěžovateli, který se nachází ve Francii, jeho obhájci a českým orgánům činným v trestním řízení. O námitce promlčení jiné prověřované osoby (podezřelý Z. A.) rozhodoval již maďarský „městský soud“, který této námitce nepřisvědčil a za okamžik přerušil promlčecí doby uznal den 3. 1. 2011.

20. Stěžovatel podáním ze dne 18. 4. 2019 reagoval na výše popsaná vyjádření účastníků a vedlejšího účastníka řízení a uvedl, že s nimi nesouhlasí a trvá na své ústavní stížnosti. O tom, že došlo k promlčení trestní odpovědnosti stěžovatele a tím nebyla splněna oboustranná trestnost jako nezbytná procesní podmínka podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci, svědčí již obsah účastníků a vedlejšího účastníka řízení. Z vyjádření plyne, že maďarské a české orgány činné v trestním řízení mezi sebou o otázce promlčení komunikovaly a české orgány v trestním řízení byly ujištěny, že v Maďarsku trestní odpovědnost stěžovatele promlčena není i podle závěrů soudu. Stěžovatel oprávněně pochybuje o tom, že otázka promlčení byla vyřešena před přistoupením k vydání příkazu k domovní prohlídce, jelikož obvodní soud a městské státní zastupitelství v prověřovaném jednání spatřují znaky vícero odlišných trestných činů. Například obvodní soud v předmětném jednání podle vyjádření spatřuje naplnění skutkové podstaty trestného činu sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 265 odst. 1 a 4 trestního zákoníku, přestože tyto úvahy nejsou zahrnuty v odůvodnění příkazu k domovní prohlídce. Městské státní zastupitelství ve svém vyjádření uvádí další skutkové podstaty, které mohly být prověřovaným jednáním naplněny. Uvedené úvahy ohledně právní kvalifikace podle české právní úpravy však měly být učiněny před vydáním příkazu k domovní prohlídce. Maďarské státní zastupitelství se nadto svým vyjádřením, podle kterého chtějí sdělovat stěžovateli podezření ze závažnějšího trestného činu, dopustilo nepřijatelného zasahování do průběhu vyšetřování. Až v reakci na podanou ústavní stížnost maďarské orgány činné v trestním řízení polemizují s vlastní právní kvalifikací tvrzeného jednání. Stanovisko maďarského státního zastupitelství utvrzuje stěžovatele v tom, že k promlčení trestní odpovědnosti skutečně došlo. Nelze argumentovat odkazem na soudní rozhodnutí, které sice řeší otázku promlčení, avšak vztahuje se k jinému podezřelému. Stěžovatel nesouhlasí s přísnější kvalifikací skutku a rovněž nesouhlasí s tvrzením, že promlčecí doba byla přerušena a tím k promlčení nedošlo. Absence úvah stran právní kvalifikace v napadeném příkazu k domovní prohlídce a následné doplnění těchto úvah obvodním soudem ve vyjádření k ústavní stížnosti dokazují, že došlo k porušení práva na spravedlivý proces stěžovatele, konkrétně jeho práva na řádné odůvodnění rozhodnutí.

21. Dle § 44 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), rozhodl Ústavní soud ve věci bez konání ústního jednání, neboť od něj nebylo lze očekávat další objasnění věci.

V.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

22. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a shledal, že ústavní stížnost byla podána včas osobou k tomu oprávněnou, splňuje i ostatní zákonem stanovené náležitosti a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s požadavky § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*).

23. Ústavní soud podtrhuje, že ústavní stížnost je přípustná jak proti napadenému příkazu k domovní prohlídce vydanému obvodním soudem, tak proti provedení domovní prohlídky policejním orgánem jako zásahu orgánu veřejné moci. Ústavní soud ve své rozhodovací činnosti postupně dovodil, že u ústavních stížností brojících proti postupu orgánů činných v přípravném řízení trestním jsou opravnými prostředky, které je nutno vyčerpat před podáním ústavní stížnosti, také žádost o přezkoumání postupu policejního orgánu a státního zástupce podle § 157a trestního řádu a podnět k výkonu dohledu podle zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, tj. obecně řečeno stěžovatelé se musí před podáním ústavní stížnosti domáhat nápravy v rámci soustavy státního zastupitelství [nález ze dne 2. 3. 2015 sp. zn. I. ÚS 1565/14 (N 51/76 SbNU 691), případně také usnesení ze dne 28. 8. 2014 sp. zn. II. ÚS 2166/14 (U 14/74 SbNU 623) a usnesení ze dne 1. 4. 2016 sp. zn. III. ÚS 254/16; všechna zde citovaná rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>].

24. Na tomto místě považuje Ústavní soud za nutné zdůraznit, že takový závěr nelze vždy automaticky aplikovat na ústavní stížnosti brojící proti postupu orgánů činných v trestním řízení spočívajících v provedení domovní prohlídky, když současně ústavní stížnost brojí proti samotnému příkazu k domovní prohlídce (ponechávají se tak nyní stranou ústavní stížnosti brojící pouze proti příkazu k domovní prohlídce či pouze proti zásahu orgánu veřejné moci spočívajícímu v provedení domovní prohlídky). V takových případech je třeba rozlišit, zda konkrétní ústavní stížnost ve vztahu k postupu orgánu činného v trestním řízení (jako jinému zásahu orgánu veřejné moci) namítá, že k zásahu do základních práv došlo toliko realizací příkazu k domovní prohlídce jako výsledku rozhodovací činnosti soudu anebo mělo k tvrzenému zásahu do základních práv dojít (protiprávním) postupem orgánů činných v trestním řízení při výkonu domovní prohlídky jdoucím nad rámec samotného příkazu. Pokud je totiž namítáno, že orgán činný v trestním řízení porušil základní práva stěžovatele samotným provedením příkazu k domovní prohlídce, nemohou být jakékoli opravné prostředky v rámci soustavy státního zastupitelství úspěšné, když příslušný státní zástupce vykonávající dozor či dohled může pouze konstatovat, že orgán činný v trestním řízení konal to, co nařídil soud ve vydaném příkazu k domovní prohlídce. Pouze pokud je namítáno, že orgán činný v trestním řízení při výkonu domovní prohlídky jednal v rozporu s tímto příkazem, nad jeho rámec nebo obecně vzato jinak, než zákonná úprava předpokládá (ať již půjde o provedení prohlídky v nesprávném objektu či nezákonné užití donucovacích prostředků apod.), mohou opravné prostředky v rámci soustavy státního zastupitelství pro stěžovatele představovat efektivní prostředek nápravy. Takový výklad ostatně potvrzuje i dosavadní postup Ústavního soudu v procesně obdobných případech [nález ze dne 1. 11. 2006 sp. zn. II. ÚS 362/06 (N 200/43 SbNU 239), nález ze dne 11. 11. 2010 sp. zn. II. ÚS 1940/10 (N 222/59 SbNU 207), nález ze dne 23. 2. 2012 sp. zn. IV. ÚS 3370/10 (N 38/64 SbNU 447), nález ze dne 29. 3. 2012 sp. zn. II. ÚS 2979/10 (N 65/64 SbNU 741), nález ze dne

20. 3. 2013 sp. zn. I. ÚS 1933/10 (N 48/68 SbNU 467), nález ze dne 28. 11. 2013 sp. zn. I. ÚS 2787/13 (N 205/71 SbNU 417) a nález ze dne 15. 12. 2015 sp. zn. I. ÚS 2024/15 (N 215/79 SbNU 461)], byť přípustnost ústavní stížnosti ve vztahu k napadenému zásahu orgánu veřejné moci v citovaných nálezech nebyla explicitně řešena.

25. Vzhledem k výše uvedenému, přestože stěžovatel nevyčerpal ve vztahu k postupu policejního orgánu spočívajícímu v provedení domovní prohlídky jemu dostupné opravné prostředky v rámci soustavy státního zastupitelství, i v tomto rozsahu je ústavní stížnost přípustná, když stěžovatel současně brojí proti příkazu obvodního soudu k domovní prohlídce a namítá, že právě jeho realizace je důvodem protiústavnosti zásahu policejního orgánu.

VI.

Vlastní posouzení

26. Stěžovatel především namítl, že trestný čin podplácení, z jehož spáchání je podezřelý v Maďarsku, je promlčen podle maďarského i českého práva a nebyly tak splněny zákonné podmínky pro poskytnutí právní pomoci v podobě domovní prohlídky, jelikož absentuje trestnost činu podle právní úpravy obou států. Po seznámení se s napadeným rozhodnutím a vyžádaným spisovým materiálem Ústavní soud shledal, že ústavní stížnost je v tomto ohledu důvodná.

A) Právní východiska:

27. Podle čl. 12 odst. 1 Listiny je obydlí nedotknutelné. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení platí, že domovní prohlídka je přípustná jen pro účely trestního řízení, a to na písemný odůvodněný příkaz soudce.

28. Jak již Ústavní soud opakovaně vyložil, způsob provedení domovní prohlídky stanoví zákon. Domovní svoboda jako ústavně zaručené právo plynoucí z výše citovaného čl. 12 Listiny svou povahou a významem spadá mezi základní lidská práva a svobody, neboť spolu se svobodou osobní a dalšími ústavně garantovanými právy dotváří osobnostní sféru jedince, jehož individuální integritu, jako podmínku důstojné existence a rozvoje lidského života vůbec, je nutno respektovat a důsledně chránit. Průlom do této ochrany, umožněný ústavním pořádkem v případě domovní prohlídky pro účely trestního řízení, je třeba chápat jako výjimku, která vyžaduje restriktivní interpretaci zákonem stanovených předpokladů její přípustnosti (viz § 82 odst. 1, § 83 a násl. trestního řádu). Před vydáním příkazu k domovní prohlídce je tak nutno pečlivě zkoumat, zda jsou pro její nařízení splněny všechny zákonné podmínky a obecný soud musí své rozhodovací důvody v odůvodnění příkazu zřetelně vyložit (srov. nález sp. zn. I. ÚS 2787/13 nebo nález sp. zn. I. ÚS 2024/15). Obecné soudy pak musí vynakládat zvláštní pozornost odůvodňování těch příkazů k domovní prohlídce, které mají charakter neodkladného úkonu. I když je taková domovní prohlídka *ex lege* přípustná, jde v takovém případě o zvlášť závažný zásah do ústavně zaručeného základního práva na domovní svobodu, a proto také rozhodnutí, na jehož základě má být takový úkon proveden, musí být i z tohoto hlediska zvláštní závažnosti přiměřeně a dostatečně zdůvodněno [nález ze dne 22. 5. 1997 sp. zn. III. ÚS 287/96, (N 62/8 SbNU 119)].

29. Uvedené požadavky se pak vztahují bez dalšího také na domovní prohlídky nařizované v rámci mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních. Ústavně relevantní plnění mezinárodního závazku (čl. 1 odst. 2 Ústavy) nemůže být důvodem

k opomíjení základních práv a svobod dotčených osob, garantovaných ústavním pořádkem, jak vyplývají ze základního režimu mezi státem a občany (čl. 1 odst. 1 Ústavy), naopak i při plnění mezinárodního závazku ze strany orgánů veřejné moci musí být šetřeny základní práva a svobody jednotlivce (srov. nález sp. zn. II. ÚS 1940/10).

A.1) K požadavku oboustranné trestnosti:

30. V rámci mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních je nařizování domovních prohlídek doplněno o další zákonný požadavek, a to o posouzení tzv. oboustranné trestnosti. Podle § 47 odst. 2 písm. a) zákona o mezinárodní justiční spolupráci lze právní pomoc spočívající v provedení úkonů podle hlavy čtvrté oddílů čtvrtého a pátého trestního řádu pro cizozemský orgán vykonat pouze v souvislosti „s činem, který by byl trestný i podle práva České republiky“. Výklad právě uvedeného slovního spojení je přitom pro posouzení této věci klíčový.

31. Uvedené ustanovení zakotvuje pro provádění právní pomoci (v „obecném režimu“) spočívající v úkonech svou povahou represivních (zajišťování majetku, provádění odposlechů, domovních prohlídek aj.) požadavek oboustranné trestnosti. Orgány činné v trestním řízení tak musí před provedením daného úkonu právní pomoci zkoumat, zda skutek, pro který je vedeno trestní řízení v dožadujícím státě a pro který je žádáno o právní pomoc, by byl trestný i v České republice jako státě dožádaném. Požadavek oboustranné trestnosti je v mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních požadavkem tradičním, byť se od něj v některých oblastech ustupuje zcela či částečně, jak ostatně již v minulosti Ústavní soud poznamenal v souvislosti s evropským zatýkacím rozkazem [srov. nález sp. zn. Pl. ÚS 66/04 ze dne 3. 5. 2006 (N 93/41 SbNU 195; 434/2006 Sb.)] a jak je patrné také např. z čl. 11 odst. 1 písm. g) směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu. V § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci požadavek oboustranné trestnosti nicméně i nadále zůstává.

32. Oboustranná trestnost může být posuzována (podle tradičního rozdělení) dvěma způsoby, a to tzv. *in concreto* a *in abstracto*. Chápání těchto pojmů se v právní nauce často velmi liší, o to více se liší jejich pojetí jednotlivými státy [jak potvrdil např. Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 11. 1. 2017 ve věci C-289/15 a jak dále dokládá dokument Výboru expertů Rady Evropy na poli mezinárodní spolupráce v trestních věcech č. PC-OC (2012) 02 Final].

33. Ústavní soud konstatuje, že za posouzení oboustranné trestnosti *in abstracto* považuje učinění pouze obecné úvahy, zda by určité typové (abstraktní) jednání bylo podle daného právního řádu trestným činem a odhlíží se od konkrétních podmínek existence trestní odpovědnosti v konkrétním případě. Jde o porovnání znaků skutkových podstat trestných činů podle právních řádů dotčených států, protože popis typového jednání v daném aktu mezinárodní právní pomoci vychází z formulace skutkové podstaty. Zkoumá se pouze to, zda popsáný trestný čin, pro který je v cizím státě vedeno trestní řízení, by byl v obecné rovině trestným činem. Posouzení oboustranné trestnosti *in abstracto* je teoretický konstrukt, který tradičně není používán v českém právním řádu. Avšak výklad tohoto pojmu, jak uvedeno výše, je nejednotný a v právní nauce se mohou objevit vysvětlení odlišná (např. Geoff Gilbert. *Transnational Fugitive Offenders in International Law: Extradition and other Mechanisms*. Martinus Nijhoff Publishers, 1998, s. 106-112).

34. Vedle toho za trestnost *in concreto* považuje Ústavní soud v souladu s tradičním výkladem (srov. Kubíček, Miroslav a Polák, Přemysl. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Komentář. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, 2014, § 47 a § 90) posouzení všech znaků skutkové podstaty trestného činu, včetně např. výše způsobené škody, jakož i okolností vylučujících protiprávnost činu či způsobujících zánik trestnosti ve vztahu ke konkrétnímu jednání konkrétního pachatele, pro které je vedeno trestní řízení [dále např. Van den Wyngaert, Christine. Double Criminality as a Requirement to Jurisdiction. In Jareborg (ed) Double Criminality. Studies in International Criminal Law (1989), s. 51]. V tomto ohledu však nutno akceptovat, že posuzování oboustranné trestnosti v rámci mezinárodní justiční spolupráce je limitováno samotným faktem, že nejde o řízení vedené českými orgány činnými v trestním řízení a po těchto orgánech nelze požadovat podrobné posouzení každé hmotněprávní podmínky trestní odpovědnosti stejně, jako by šlo o řízení vedené v České republice, neboť takový požadavek by byl schopen paralyzovat mezinárodní justiční spolupráci s Českou republikou. Účelem poskytování právní pomoci přitom není v žádném případě posuzování viny či nevinu osoby, proti níž se řízení vede. Jejím účelem je pečlivě posoudit, a to na základě všech v daném stádiu trestního řízení dostupných informací, zda by v žádosti o právní pomoc uvedené jednání bylo trestné podle práva České republiky. Současně je třeba akcentovat, že posuzování trestnosti *in concreto* není požadavkem na existenci stejně nazvaného či označeného trestného činu, pro který cizí stát o poskytnutí právní pomoci žádá, v Českém právním řádu, ale postačuje, aby dožadujícím státem označené jednání naplňovalo jakoukoli skutkovou podstatu trestného činu podle práva České republiky, avšak včetně obecných znaků skutkové podstaty, negativních znaků skutkové podstaty a negativních podmínek trestnosti.

35. Ústavní soud konstatuje, že není pochyb o tom, že požadavek na oboustrannou trestnost podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci je požadavkem *in concreto*. Tento závěr je i přes dosavadní absenci judikatorního výkladu uvedeného ustanovení podpořen jednak komentářovou literaturou, dle které „posuzování trestnosti zde probíhá obdobně jako v řízení o vydání osoby do cizího státu“, přičemž komentář k § 90 zákona o mezinárodní justiční spolupráci vysvětluje, že oboustranná trestnost se zde posuzuje *in concreto* (srov. Kubíček, Miroslav a Polák, Přemysl. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Komentář. Praha: Nakladatelství Wolters Kluwer, 2014, § 47 a § 90) a dále také dlouhodobou a ustálenou praxí orgánů činných v trestním řízení, které při uvedené formulaci „činu, který by byl trestný podle práva České republiky“ posuzují existenci trestnosti ve vztahu ke konkrétnímu skutku spáchanému konkrétní osobou a nikoli pouze obecnou trestnost označeného trestného činu podle práva České republiky bez vazby na konkrétní jednání, pro které se vede řízení.

36. Dílčí závěr, že posouzení oboustranné trestnosti podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci je *in concreto*, prokazuje také fakt, že se vyvinula a je běžně užívána tzv. metoda analogické transpozice, která spočívá v tom, že na dožadující stát se při posouzení oboustranné trestnosti nahlíží jako na Českou republiku. Pokud by posuzování oboustranné trestnosti nebylo *in concreto* a vazba na konkrétní jednání pachatele by tak nehrála roli, nebylo by uvedené metody zapotřebí. Analogická transpozice má význam jednak ve vztahu k znakům skutkové podstaty, které jsou úzce spojeny s jurisdikcí České republiky (např. vedení činu proti vlastním zájmům státu, překročení státní hranice), a dále také např. ve vztahu k posouzení promlčení, pokud jde o okolnosti stavějící či přerušující běh promlčecí doby (srov. Kubíček, Miroslav a Polák, Přemysl. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Komentář. Praha:

Nakladatelství Wolters Kluwer, 2014, § 47 a § 90). Pro užívání uvedené metody svědčí mimo jiné i užití podmiňovacího způsobu v uvedeném ustanovení [podobně jako např. § 90 odst. 1, § 233 odst. 2 či § 305 odst. 1 písm. h) zákona o mezinárodní justiční spolupráci], tedy posuzuje se nikoli, zda „je“ skutek podle práva České republiky trestný, ale zda „by byl“ podle jejího práva trestný. Akceptujeme-li, že metoda analogické transpozice může být užitá pouze při posouzení oboustranné trestnosti *in concreto* a dále že je tato metoda běžně užívána a akceptována v aplikační praxi i v doktríně, je vyloučeno, aby posouzení oboustranné trestnosti podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci nebylo *in concreto* (*argumentum per eliminationem*).

37. Ústavní soud dále musel posoudit, v jakém rozsahu požaduje § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci zkoumání oboustranné trestnosti. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci (zejména v souvislosti s implementací právních předpisů Evropské unie v oblasti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních) v některých případech stanoví povinnost zkoumat oboustrannou trestnost toliko omezeně, když ukládá povinnost zkoumat, zda dotčené jednání naplňuje „znaky skutkové podstaty trestného činu“. Avšak tuto podmínku doprovází v mnoha případech samostatně stanovené další důvody pro nepředání či neuznání vycházející z oboustranné trestnosti, typicky promlčení trestní odpovědnosti či věk – srov. § 205 odst. 2 písm. c), e) a f), § 245 odst. 1 písm. b), d) a f) § 267 odst. 1 písm. b) a d), § 305 odst. 1 písm. b), d) a h), § 328 odst. 1 písm. b), d) a h) či § 347 odst. 1 písm. b), d) a e) zákona o mezinárodní justiční spolupráci, které jsou opět zkoumány ve vztahu ke konkrétnímu dotčenému jednání pachatele – tedy *in concreto*. Takové omezení zkoumání oboustranné trestnosti však § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci nestanoví, neboť dané ustanovení obecně hovoří o „činu, který by byl trestný podle práva České republiky“. Bylo-li by úmyslem zákonodárce jakkoli posouzení oboustranné trestnosti v § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci omezovat, musela by být zvolena jiná formulace tohoto požadavku, např. právě obdobně jako ve výše citovaných ustanoveních zákona o mezinárodní justiční spolupráci, podle kterých se posuzují „znaky skutkové podstaty trestného činu“. Systematickým výkladem tudíž není možné dospět k jinému závěru, než že § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci při posouzení oboustranné trestnosti žádá zkoumat všechny podmínky trestní odpovědnosti včetně negativních.

38. Ústavní soud dospěl k závěru, že oboustranná trestnost podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci tak, jak je v uvedeném zákoně formulována, musí být vykládána jako oboustranná trestnost *in concreto* a v okamžiku rozhodování o předmětné formě mezinárodní spolupráce je nutno zkoumat veškeré (i negativní) podmínky trestní odpovědnosti, jakoby se jednalo o trestní řízení vedené českými orgány činnými v trestním řízení za současného přihlídnutí k tomu, že uvedené posouzení mohou orgány činné v trestním řízení vykonat na základě dosud známých poznatků v trestním řízení (viz výklad v bodu 35 tohoto nálezu).

39. Při posuzování oboustranné trestnosti tak musí orgány činné v trestním řízení na základě dostupných informací zvažovat i to, zda by posuzované jednání, pro které se trestní řízení vede, nebylo podle práva České republiky promlčeno a v případě, že by promlčeno bylo, odmítnout vykonat úkony v rámci právní pomoci požadované.

A.2) *K odůvodnění oboustranné trestnosti při rozhodování o domovní prohlídce:*

40. Povinnost zabývat se veškerými zákonnými podmínkami k provedení domovních prohlídek a tyto odůvodňovat Ústavní soud ve své judikatuře již opakovaně vyložil.

V tomto ohledu je zvláště významný nálezný pléna Ústavního soudu ze dne 7. 5. 2014 sp. zn. Pl. ÚS 47/13 (N 76/73 SbNU 351), v němž soud mimo jiné shrnul svou dosavadní judikaturu k domovním prohlídkám. Zabýval se především odůvodňováním neodkladnosti a neopakovatelnosti při rozhodování o nařízení domovních prohlídek a konstatoval, že vzhledem k absenci právní úpravy stanovující, jakým způsobem má ke zkoumání a odůvodňování daného úkonu jako neodkladného či neopakovatelného docházet, je na úvaze orgánu činného v trestním řízení, jakou formu k naplnění daného požadavku zvolí. Tato forma však musí umožňovat kontrolu neodkladnosti a neopakovatelnosti. Uvedený nálezný pak formuloval závěr, že: „*Ústavní soud shledal, že neodkladnost resp. neopakovatelnost provedené domovní prohlídky je zřejmá ze spisového materiálu a z okolností případu a je tak v daném případě možné dovodit věcné důvody pro takový postup, není namítaná absence výslovného označení daného úkonu za neodkladný nebo neopakovatelný pochybením, dosahujícím ústavněprávní intenzity. Naopak, v případě, že by jinak formálně bezvadně vyjádřená neodkladnost a neopakovatelnost domovní prohlídky nebyla v konkrétním případě řádně věcně odůvodněna, znamenal by takový úkon porušení základního práva.*“ Ústavní soud však své nároky na odůvodnění příkazů k domovním prohlídkám rozšířil v nálezný sp. zn. I. ÚS 2024/15 s tím, že: „*Judikatura Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva klade na odůvodnění příkazu k domovní prohlídce, která má být provedena jako neodkladný úkon ještě před vznesením obvinění zejména osobě, jejíž obydli bude podrobena prohlídce, přesně stanovené požadavky (viz citace v bodu 10. tohoto nálezný). Vedle obecného požadavku odůvodnit podezření konkrétními skutkovými okolnostmi, že se v obydli nachází věc nebo osoba důležitá pro trestní řízení, se soudce musí jednat ztotožnit s tím, že je nutné takový úkon provést jako neodkladný a do příkazu to výslovně uvést (též s odkazem na zákonnou normu), a zároveň musí vyložit konkrétní důvody, na základě nichž dospěl k závěru o nutnosti provedení neodkladného úkonu, resp. nemožnosti vyčkat na zahájení trestního stíhání, během kterého již může osoba obviněná v širší míře uplatňovat svá práva na obhajobu. Není přípustné, aby orgány činné v trestním řízení až dodatečně, kupř. i v případném řízení o ústavní stížnosti, usilovaly o napravení uvedených nedostatků nespécifikovaným poukazem na to, že je možné justifikaci úkonu dovodit (spíš reálně myšleno domyslet) ze spisového materiálu, a tlačili tak Ústavní soud do role obecné přezkumné instance, která mu dle konstrukce ústavního soudnictví nepřisluší. (...) Zdali je odůvodnění příkazu dostatečné je bezvýhradně nutno nahlížet optikou jedince, v jehož obydli má být prohlídka provedena. Jinými slovy, odůvodnění soudu jako orgánu státní moci slouží primárně adresátovi-jedinci, a až sekundárně adresátům-jiným orgánům státní moci. Z toho plynou dva dílčí závěry v obecné rovině. K účinné ochraně práv osoby, u které má být domovní prohlídka provedena, nepostačuje, pokud se soudce pouze v mysli ztotožní se zdůvodněním návrhu státního zástupce k vydání příkazu k domovní prohlídce, resp. podnětu policejního orgánu k tomuto návrhu, a na ty pak dále poukáže, jelikož tyto ostatně nejsou adresátu rozhodnutí známy. Zadruhé, nepostačuje "odbyť" povinnost odůvodnit domovní prohlídku doložením konkrétních skutečností odkazem na "dosavadní výsledky šetření" anebo na "obsah spisu". Řádné odůvodnění domovní prohlídky má přímou souvislost s potřebou legitimizace výkonu státní moci osobě vystavené tak závažnému zásahu do soukromí a práva na nedotknutelnost obydli.“ Podle právě citovaného nálezný je za ústavně konformní možné považovat takový příkaz k domovní prohlídce, který ve svém odůvodnění dotčené osobě dostatečným způsobem vysvětluje, na základě jakých skutečností soud dospěl k závěru, že je u ní nutné domovní prohlídku provést jako neodkladný či neopakovatelný úkon.*

41. Jak je vyloženo výše (body 31 až 39 tohoto nálezu), k obecným požadavkům na odůvodnění příkazu k domovní prohlídce podle trestního řádu se v případě nařizování domovní prohlídky v rámci právní pomoci podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci přidává požadavek na posouzení oboustranné trestnosti, a to *in concreto*. Stejně jako u neodkladnosti či neopakovatelnosti je třeba vyžadovat, aby úvahy o splnění požadavku oboustranné trestnosti soud zahrnul do odůvodnění svého rozhodnutí, aby tak bylo patrné, že si při rozhodování tento zákonný požadavek vůbec uvědomoval, že se jím zabýval a k jakému dospěl závěru. Jak Ústavní soud již uvedl v nálezu sp. zn. I. ÚS 2024/15, primárním adresátem písemného vyhotovení příkazu k domovní prohlídce je osoba, která bude muset strpět vykonání domovní prohlídky, nikoli další orgány činné v trestním řízení, které (na rozdíl od osoby, u níž je prohlídka vykonána) mají přístup k dalším relevantním informacím, které jsou součástí spisu. Není možné akceptovat, aby se v příkazu k provedení domovní prohlídky nařizované v rámci právní pomoci podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci soud nezabýval jednou ze zákonných podmínek pro nařízení domovní prohlídky, bez jejíhož splnění by o vykonání dotčeného úkonu nebylo možno uvažovat. Takový příkaz k domovní prohlídce nemůže být považován za ústavně konformní.

42. Tím spíše nelze z ústavněprávního pohledu aprobovat příkaz k domovní prohlídce vydaný za účelem poskytnutí právní pomoci podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci, který by podmínku oboustranné trestnosti *in concreto* vyhodnotil za splněnou, přestože by tomu tak nebylo. Nařízení a provedení daného úkonu právní pomoci bez splnění zákonných podmínek by představovalo nepřipustný zásah do základního práva jednotlivce na nedotknutelnost obydlí.

43. K právním východiskům Ústavní soud doplňuje, že neexistuje-li řádně odůvodněný a ústavně přijatelný příkaz k domovní prohlídce, není dán legitimní důvod k jejímu vykonání a nemůže být dán ani legitimní důvod k odnětí věcí, které jsou při domovní prohlídce nalezeny (srov. nálezh sp. zn. I. ÚS 2787/13). Vykonáním domovní prohlídky bez ústavně akceptovatelného příkazu k jejímu provedení za současného odnětí věcí tak dojde k porušení práva na nedotknutelnost obydlí podle čl. 12 odst. 1 Listiny ve spojení s právem vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny.

B) Aplikace na posuzovanou věc:

44. Prvně je třeba konstatovat, že české orgány činné v trestním řízení postupovaly správně v tom, že s evropským vyšetřovacím příkazem zacházely jako s „obecnou“ žádostí o právní pomoc podle § 47 a násl. zákona o mezinárodní justiční spolupráci, neboť odpovídající směrniceová úprava pro evropský vyšetřovací příkaz nebyla v dotčené době do českého právního řádu transponována. Přestože by se podle čl. 11 odst. 1 písm. g) směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu (kterému s účinností od 16. 8. 2018 odpovídá § 363 zákona o mezinárodní justiční spolupráci) oboustranná trestnost v tomto případě, kdy v evropském vyšetřovacím příkazu označená trestná činnost spadá pod přílohu D směrnice o evropském vyšetřovacím příkazu, nebyla zkoumána vůbec, nebylo možné užít přímo směrniceovou úpravu, když ta by přímo dala vzniknout povinnosti jednotlivce (strpět bez dalšího vyšetřovací úkony), což nelze v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora Evropské unie připustit (srov. rozsudek ze dne 11. 6. 1987 ve věci sp. zn. C-14/86, rozsudek ze dne 8. 10. 1987 ve věci C-80/86, rozsudek ze dne 3. 5. 2005 ve spojených věcech C-387/02, C-391/02 and C-403/02 či rozsudek ze dne 12. 12. 2013 ve věci C-425/12). Postup podle § 47 a násl. zákona o mezinárodní justiční

spolupráci tak byl správný a orgány činné v trestním řízení byly při nařizování domovní prohlídky vázány podmínkou oboustranné trestnosti *in concreto*.

45. Při aplikaci výše uvedených právních východisek na posuzovanou věc je však zjevné, že orgány činné v trestním řízení nedostály své povinnosti řádně zkoumat oboustrannou trestnost *in concreto* před nařízením a vykonáním domovní prohlídky u stěžovatele.

46. Orgány činné v trestním řízení v této věci obdržely v roce 2018 evropský vyšetřovací příkaz (s nímž správně zacházely jako s žádostí o právní pomoc), podle kterého měly pro cizozemský orgán opatřovat důkazy pro trestnou činnost spáchanou v letech 2006 až 2009 (bez toho, aby sám cizozemský orgán měl jasno v tom, kdy mělo dojít k ukončení protiprávního jednání) a prověřovanou cizozemským orgánem od roku 2011 s tím, že samy ověřily, že trestní stíhání ani po sedmi letech nebylo zahájeno a stěžovatel se dosud nachází v procesním postavení podezřelého. Otázka promlčení trestní odpovědnosti stěžovatele byla přitom nadnesena již v evropském vyšetřovacím příkazu, který výslovně uváděl, že trestní odpovědnost stěžovatele v Maďarsku není promlčena (viz bod 6 tohoto nálezu), o čemž rozhodoval v souvislosti s jiným podezřelým i maďarský soud (viz body 17 a 19 tohoto nálezu), a skutečnost, že pochybnosti o promlčení měly i české orgány činné v trestním řízení plyne z vyjádření policejního orgánu, podle kterého bylo možné promlčení trestní odpovědnosti diskutováno v rámci pracovního setkání mezi policejním orgánem, městským státním zastupitelstvím a maďarskými orgány činnými v trestním řízení (viz bod 17 tohoto nálezu). Přesto se české orgány činné v trestním řízení otázkou možného promlčení trestní odpovědnosti stěžovatele podle práva České republiky v rámci posouzení oboustranné trestnosti *in concreto* při samotném nařizování domovní prohlídky nijak nezabývaly. V podnětu policejního orgánu k podání návrhu na vydání příkazu k domovní prohlídce se uvádí, že u jednání, pro které je stěžovatel v Maďarsku prověřován, připadá v úvahu podle českého právního řádu právní kvalifikace pro trestný čin podplácení podle § 332 odst. 1 a 2 písm. a) trestního zákoníku. Státní zástupkyně městského státního zastupitelství v návrhu na vydání příkazu k domovní prohlídce toto zopakovala a doplnila, že je tímto splněna podmínka podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci. V odůvodnění příkazu k domovní prohlídce vydaného obvodním soudem se pak k oboustranné trestnosti neuvádí nic, respektive pouze se konstatuje výše uvedený závěr městského státního zastupitelství v rámci rekapitulace návrhu.

47. Z uvedeného je zjevné, že policejní orgán a městské státní zastupitelství se zabývaly podmínkou oboustranné trestnosti toliko částečně (bez jakéhokoli zvažování možného promlčení trestní odpovědnosti stěžovatele) a obvodní soud, na jehož bedrech primárně leží přezkoumání splnění všech zákonných podmínek k nařízení domovní prohlídky, se touto podmínkou nezabýval vůbec. Jiný závěr z napadeného příkazu k domovní prohlídce učinit nelze.

48. Uvedené nijak nenapravuje ani vyjádření účastníků a vedlejšího účastníka řízení. Vyjádření obvodního soudu vzbuzuje obavu, že si povinnosti zkoumat zákonnou podmínku oboustranné trestnosti podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ani nebyl vědom. Vedle toho městské státní zastupitelství překvapivě zahrnuje do svého vyjádření posouzení toho, zda by prověřované jednání bylo trestné i podle práva České republiky (a trestní odpovědnost by nebyla promlčena), obsahující zcela nové skutečnosti a odkazující na dosud (a zejména v návrhu ani v samotném příkazu) nezvažované skutkové podstaty podle právní úpravy účinné v době spáchání činu (které mimo jiné nezvažují ani příznivost té které úpravy pro stěžovatele). Taková dodatečná

argumentace však nemůže zhojit zásadní vadu spočívající v tom, že před vydáním příkazu k domovní prohlídce v rámci poskytované právní pomoci nebyly zkoumány všechny zákonné podmínky pro její provedení.

49. K vyjádření obvodního soudu, jenž uvedl, že sice úvahy stran možného promlčení trestní odpovědnosti stěžovatele výslovně nezahrnul do svého rozhodnutí, avšak pro rozhodující je faktický stav, musí Ústavní soud připomenout náleznost sp. zn. I. ÚS 2024/15. Není přípustné, aby soud usiloval o napravení nedostatků svého rozhodnutí poukazem na „faktický stav“, který má podle všeho posoudit sám Ústavní soud ze spisového materiálu. Obvodní soud se před vydáním příkazu k domovní prohlídce nijak nezabýval tím, že ve spise není postaveno najisto, zda nedošlo k promlčení trestní odpovědnosti stěžovatele, a to za situace, kdy již ze základních údajů o dotčeném trestním řízení bylo evidentní, že k promlčení trestní odpovědnosti podle práva České republiky mohlo dojít nebo je běh promlčecí doby přinejmenším hraniční. Ke spáchání protiprávního jednání mělo dojít v letech 2006 až 2009, přičemž okamžik dokončení prověřovaného jednání nebyl ani dožadujícím orgánem jednoznačně určen, a to za současného procesního postavení stěžovatele jako podezřelého (nikoli obviněného), což si městské státní zastupitelství explicitně ověřovalo. Vše výše uvedené bylo pro dotčené orgány činné v trestním řízení jasným signálem k tomu, že má být provedeno podrobné posouzení, zda k promlčení trestní odpovědnosti došlo či ne. Není nutné, aby takové posouzení provedl přímo obvodní soud, mohlo být například součástí návrhu na vydání příkazu k domovní prohlídce, který by obvodní soud přezkoumal a v odůvodnění příkazu by se s ním buďto ztotožnil nebo by úvahy státního zastupitelství korigoval. Pokud však posouzení oboustranné trestnosti *in concreto* podle § 47 odst. 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci soudce před vydáním příkazu k domovní prohlídce v rámci právní pomoci postrádá, nemůže návrhu vyhovět bez jeho provedení.

50. Ústavnímu soudu nepřisluší, aby vystupoval jako další přezkumná instance a zjišťoval, zda k promlčení trestní odpovědnosti stěžovatele došlo či ne. Zejména však nutno podtrhnout, že o takové dostatečně informované a kvalifikované posouzení se ani nemohl pokusit, neboť všechny rozhodné informace ani nevyplývají ze spisu (např. týkající se pobytu stěžovatele v cizině, což má relevanci pro stavení promlčecí doby podle trestního zákona). Ústavní soud si je vědom toho, že pro orgány činné v trestním řízení je posouzení oboustranné trestnosti *in concreto* a konkrétně pak možného promlčení trestní odpovědnosti v takto velmi dlouho běžícím trestním řízení náročné a vyžaduje o to intenzivnější kooperaci orgánů v rámci mezinárodní justiční spolupráce. Uvedené komplikace však mají přímou souvislost s dlouhým trváním trestního řízení a právě v nich je nutno postupovat maximálně obezřetně s ohledem na již tak dlouho trvající zásah do základních práv osoby, proti níž se řízení vede. Ústavní soud přitom opakuje (viz body 35 a 38 tohoto nálezu), že po orgánech činných v trestním řízení se v rámci posouzení oboustranné trestnosti *in concreto* požaduje primárně posuzovat trestnost na základě dostupných informací a podrobné posouzení každé hmotněprávní podmínky trestní odpovědnosti není možné. Pokud však – jako v nyní posuzované věci – je od počátku zjevné, že by trestní odpovědnost mohla být promlčena, a k potvrzení či vyvrácení této skutečnosti je třeba dalších informací, musí být tyto vyžádány od dožadujícího orgánu a následně posouzeny. I zde však platí, že se vyjde ze skutečností orgánům činným v trestním řízení známých v daném stádiu trestního řízení.

51. S ohledem na vše výše uvedené dospěl Ústavní soud k závěru, že napadeným příkazem k domovní prohlídce vydaným obvodním soudem bez posouzení všech zákonných podmínek k nařízení domovní prohlídky v rámci právní pomoci

cizozemskému orgánu bylo porušeno ústavně zaručené právo stěžovatele na nedotknutelnost obydlí podle čl. 12 odst. 1 Listiny. Vykonáním domovní prohlídky za současného odnětí věci stěžovatele pak porušil čl. 12 odst. 1 Listiny ve spojení s čl. 11 odst. 1 Listiny také policejní orgán (srov. bod 43 tohoto nálezu).

52. Ústavní soud dodává, že naopak nemohl přisvědčit námitce stěžovatele, že v napadeném příkazu k domovní prohlídce nebylo dostatečně odůvodněno, proč byla vykonána jako úkon neopakovatelný či neodkladný. Tyto skutečnosti byly uvedeny a vysvětleny jak v samotném příkazu k domovní prohlídce, tak v podnětu policejního orgánu a v návrhu státní zástupkyně, jejich formální vyjádření má oporu ve spisovém materiálu a jako takové je v souladu i s výše citovanou judikaturou Ústavního soudu (zejm. nálezný sp. zn. I. ÚS 2024/15).

VII. *Závěr*

53. Z výše uvedených důvodů Ústavní soud shledal ústavní stížnost stěžovatele důvodnou a podle § 82 odst. 1, odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jí vyhověl (výroky I. a II.). Podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil příkaz k domovní prohlídce vydaný obvodním soudem (výrok III.) a dále podle § 82 odst. 3 písm. b) zákona o Ústavním soudu zakázal policejnímu orgánu pokračovat v porušování ústavně zaručeného práva stěžovatele a přikázal obnovit stav před jeho porušením (výrok IV.).

54. Zakáz a příkaz obsažený ve výroku IV. splní policejní orgán tím, že vrátí stěžovateli věci vydané a odňaté při domovní prohlídce provedené dne 31. 5. 2018, blíže specifikované v protokolu o provedení domovní prohlídky ze dne 31. 5. 2018 č. j. NCOZ-3510/čj-2018-412202, které dosud nebyly stěžovateli vráceny, a dále zničí zajištěná data v listinné i elektronické podobě získaná provedením výše specifikované domovní prohlídky, když z vyžádaného spisu městského státního zastupitelství vedeného pod sp. zn. 1 KZM 219/2018 je patrné, že z vydaných a odňatých věcí (elektroniky a datových nosičů) byla data stažena a dále zpracována pro účely vykonávané právní pomoci.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 9. dubna 2020

Kateřina Šimáčková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Jitka Chmelová